

2 Sňatečnost

V roce 2024 uzavřeli obyvatelé České republiky 44,5 tisíce manželství, o 3,8 tisíce méně než v předchozím roce. Došlo tak k druhému meziročnímu poklesu v řadě a počet sňatků byl nejnižší od roku 2013. Snížila se rovněž intenzita sňatečnosti, když při setrvání měr sňatečnosti z roku 2024 by před 50. rokem věku vstoupilo do prvního manželství 53 % mužů a 62 % žen a další sňatek by uzavřelo 43 % rozvedených mužů a 42 % rozvedených žen. Průměrná doba mezi rozvodem a dalším sňatkem se mírně zvýšila na historicky nejvyšších 9,8 let u mužů a 10,3 let u žen. U rekordně vysokého podílu 15 % párů uzavírajících manželství měl v roce 2024 alespoň jeden ze snoubenců jiné než české státní občanství.

Po ukončení dlouhodobého trendu klesajícího počtu sňatků, kdy v roce 2013 vstoupilo do manželství historicky nejméně párů, a to 43 499, následovalo šestileté období růstu s průměrným meziročním přírůstkem 4 % ukončené v roce 2019 počtem 54 870 sňatků. Do dalšího vývoje zasáhla pandemie onemocnění covid-19, kdy vlivem omezování hromadných akcí včetně svatebních obřadů v důsledku vládních protiepidemických opatření došlo v roce 2020 k meziročnímu poklesu počtu sňatků (o 17 %) na 45 415. V roce 2021 pak bylo evidováno 46 778 nově uzavřených manželství, tedy meziročně pouze o 3 % více, jejich počet tak nedosáhl úrovně z let 2015–2019 (48,1–54,9 tisíce). Teprve v roce 2022, kdy již podstatná část roku nebyla ovlivněna proticovidovými nařízeními, se úhrn sňatků (54 820) s meziročním nárůstem o 17 % téměř vrátil na úroveň z roku 2019 (tehdy uzavřeno ještě o 50 sňatků více). V roce 2023 však došlo k opětovnému výraznému poklesu (o 12 % na 48 268) a v roce 2024 počet sňatků poklesl o dalších 8 % na 44 486, nejméně od roku 2013.

Sezónnost

V roce 2024 bylo v tradičně nejvíce frekventovaném období červen–září uzavřeno 64,0 % všech sňatků. Třemi na sňatky nejčtetnějšími měsíci byly červen (8 859), srpen (7 765) a září (6 402). Naopak nejnižší je počet sňatků v zimních měsících a vůbec nejméně oblíbeným bývá měsíc leden (tab. 2.1). Rok 2024 v tomto nijak nevybočoval, když v první měsíci roku bylo sezdáno pouze 772 párů. Druhý na sňatky nejméně početný byl měsíc prosinec (1 037) a třetí únor (1 246).

Tab. 2.1 Sezónnost sňatečnosti v letech 2015 a 2019–2024

Měsíc	Absolutní počet sňatků						Měsíční index ¹⁾						
	2015	2019	2021	2022	2023	2024	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Leden	932	985	758	840	861	772	0,23	0,21	0,23	0,19	0,18	0,21	0,20
Únor	1 145	1 241	1 138	2 307	1 253	1 246	0,31	0,30	0,64	0,32	0,55	0,34	0,35
Březen	1 565	1 913	1 028	1 377	1 878	1 353	0,38	0,41	0,17	0,26	0,30	0,46	0,36
Duben	3 444	3 522	2 120	3 589	2 956	3 246	0,87	0,78	0,20	0,55	0,80	0,75	0,89
Květen	3 644	4 578	2 797	4 212	3 732	3 486	0,89	0,98	0,48	0,71	0,90	0,91	0,92
Červen	8 379	10 808	7 585	9 821	9 242	8 859	2,12	2,40	1,95	1,98	2,18	2,33	2,43
Červenec	6 731	6 699	8 493	9 081	7 488	5 447	1,65	1,44	1,62	2,14	1,95	1,83	1,44
Srpen	8 814	9 151	8 664	8 354	6 737	7 765	2,16	1,97	2,62	2,19	1,79	1,65	2,06
Září	7 069	8 876	7 649	8 517	8 334	6 402	1,79	1,97	2,32	2,00	1,89	2,10	1,75
Říjen	3 583	4 030	3 695	3 634	2 925	3 240	0,88	0,87	1,19	0,93	0,78	0,71	0,86
Listopad	1 572	1 947	1 756	1 870	1 742	1 633	0,40	0,43	0,29	0,46	0,42	0,44	0,45
Prosinec	1 313	1 120	1 095	1 218	1 120	1 037	0,32	0,24	0,30	0,28	0,26	0,27	0,28

¹⁾ Měsíční index vypovídá o vztahu měsíčního počtu sňatků k průměrnému měsíci daného roku. Jedná se o očištěný index (přepočet na stejný počet dnů v měsíci).

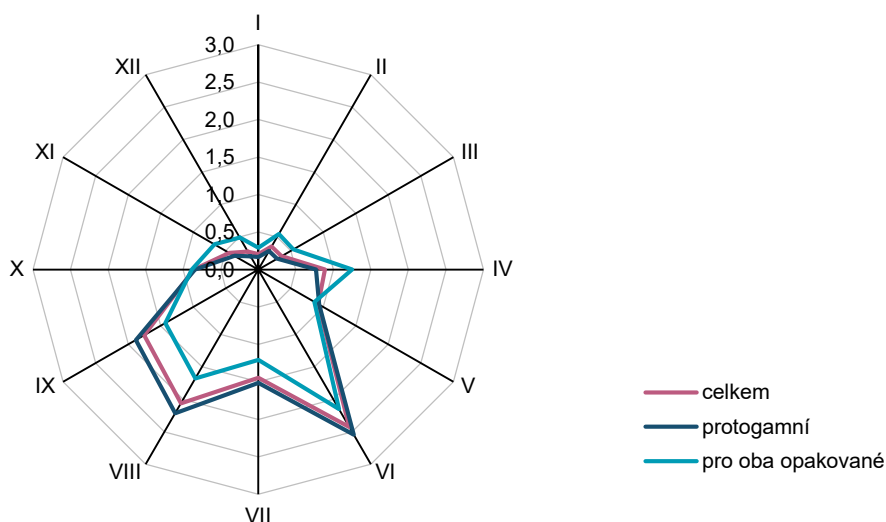
Pozn.: tučně a barvou označeny nejvyšší počty/indexy v daném roce, pouze barvou nejnižší počty/indexy v daném roce

Meziročně největší relativní propad v počtu sňatků zaznamenaly měsíc březen (o 28 %, abs. o 525) a červenec (o 27 %, abs. o 2 041), dále také září (o 23 %, abs. o 1 932). Naopak mezi roky 2023 a 2024 tři měsíce početně posílily, a to měsíc srpen (o 15 %), říjen (o 11 %) a duben (o 10 %).

Měřeno hodnotou měsíčního indexu, který eliminuje vliv různého počtu dnů v měsíci a vypovídá o vztahu měsíčního počtu sňatků k průměrnému měsíci daného roku, bylo v červnu, nejoblíbenějším měsíci roku 2024, uzavřeno 2,4krát více sňatků, než byl průměr roku, v srpnu 2,1krát, v září 1,8krát a červenci 1,4krát. Ostatních osm kalendářních měsíců bylo na uzavírání sňatku podprůměrných. Nejnižší index vykazoval první měsíc roku (0,20), za ním následoval měsíc prosinec (0,28) a únor (0,35). V meziročním srovnání zaznamenal největší změnu srpnový index, který narostl z 1,65 v roce 2023 na 2,06 v roce 2024, a červencový index, který naopak nejvíce poklesl, a to z 1,83 na 1,44 v roce 2024.

Mnohem výrazněji nepravidelně jsou v průběhu kalendářního roku rozloženy sňatky, kdy se jedná pro oba snoubence o jejich první manželství (variační koeficient 80,3 % v roce 2024) než sňatky z tohoto pohledu heterogenní (pro jednoho ze snoubenců se jedná o první sňatek, pro druhého již o druhý či další sňatek), a zejména pak než sňatky, kde jde pro oba snoubence o manželství vyššího než prvního pořadí (var. koef. 53,2 %). Rozložení měsíců na podprůměrné a nadprůměrné přitom bylo v roce 2024 u obou skupin shodné, avšak protogamní sňatky se do letních měsíců koncentrovaly, stejně jako v předchozích letech, výrazněji. Nejvyšší měsíční index vykazoval u obou skupin červen, přičemž u protogamních sňatků dosáhl úrovně 2,54násobku průměrného měsíčního počtu a u opakovaných sňatků 2,15násobku. U druhého nejvyššího měsíčního indexu pro srpen byl mezi oběma skupinami největší rozdíl (protogamní sňatky 2,22 resp. opakované sňatky 1,68). Nejnižší měsíční index, který u obou skupin příslušel lednu, byl naopak vyšší v případě opakovaných sňatků (protogamní sňatky 0,17; opakované sňatky 0,29).

Obr. 2.1 Měsíční indexy¹⁾ sňatečnosti podle pořadí sňatku v roce 2024

¹⁾ Měsíční index vypovídá o vztahu měsíčního počtu sňatků k průměrnému měsíci daného roku. Jedná se o očištěný index (přepočet na stejný počet dnů v měsíci).

Rozložení sňatků do jednotlivých dnů týdne se v roce 2024 nijak zásadně nelišilo od předchozích let, když 66,0 % všech manželství bylo uzavřeno v sobotu a 22,0 % v pátek. Nejvíce svateb se uskutečnilo v sobotu 24. 8. 2024, kdy si řeklo své „ano“ 1 672 párů. Druhá v pořadí byla sobota 22. 6. 2024 (1 609 svateb) a třetí sobota 7. 9. 2024 (1 460 svateb). Následovaly další dvě červnové soboty 15. 6. a 1. 6. 2024 (každá s zhruba 1,4 tisíce sňatky). Toto umístění červnových sobot (+ na 11. místě sobota 29. 6. 2024 – 1,1 tisíce sňatků) v čele žebříčku přispělo značnou měrou k vítězství června jako nejsilnějšího měsíce co do počtu sňatků. Krom toho ho podpořily také dva páteční červnové termíny, které se v žebříčku pro tento den týdne umístily na prvních dvou místech: 21. 6. 2024 (467 svateb) a 14. 6. 2024 (448 svateb). Třetí nejsilnější páteční úhrn přineslo datum 6. 9. 2024 (412 svateb). Maxima pro ostatní kalendářní dny týdne byla z velké části spjata s daty atraktivních číselných kombinací. Čtvrtečním termínům vévodilo datum 8. 8. 2024 (192 svateb), středečním 24. 4. 2024 (198 svateb), v úterý byly nejvyšší počty sňatků 30. 4. a 11. 6. (oba dny shodně 46 svateb), mezi pondělky 24. 6. 2024 (59 svateb) a v rámci nedělí 7. 7. 2024 (34 svateb).

Sňatky podle pořadí a podle rodinného stavu snoubenců

V roce 2024 vstoupilo poprvé do manželského svazku 33 148 mužů (74,5 % z celkového počtu ženichů) a 33 228 žen (74,7 % z celkového počtu nevěst), do manželství druhého či vyššího pořadí a neznámého vyššího pak 11 338 mužů a 11 258 žen.¹¹ Oproti předchozímu roku v roce 2024 ubylo prvních sňatků u mužů o 7 % (abs. 2,7 tisíce), u žen o 8 % (abs. 2,8 tisíce). Zastoupení sňatků prvního pořadí se posledních pět let drží na úrovni tří čtvrtin, v předchozích letech bylo jen mírně vyšší (tab. 2.2).

Tab. 2.2 Sňatky podle pohlaví a pořadí v letech 2015 a 2019–2024

	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sňatky celkem	48 191	54 870	45 415	46 778	54 820	48 268	44 486
Pořadí sňatku muže: 1.	36 884	41 606	33 814	34 930	40 847	35 827	33 148
vyšší (2. +)	10 257	13 264	11 601	11 848	13 973	12 441	939
neznámé vyšší	1 050	1 074	903	974	1 143	976	10 399
Pořadí sňatku ženy: 1.	37 021	41 724	33 974	34 856	41 138	36 028	33 228
vyšší (2. +)	10 404	13 146	11 441	11 922	13 682	12 240	1 115
neznámé vyšší	766	934	847	916	1 049	896	10 143
Podíl prvních sňatků (%): muži	76,5	75,8	74,5	74,7	74,5	74,2	74,5
ženy	76,8	76,0	74,8	74,5	75,0	74,6	74,7

Tab. 2.3 Sňatky podle rodinného stavu snoubenců v letech 2015 a 2019–2024

	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rodinný stav ženicha: svobodný	36 884	41 606	33 814	34 930	40 847	35 827	33 148
rozvedený	10 876	12 802	11 192	11 412	13 550	11 989	10 918
ovdovělý	431	462	409	436	423	452	420
Rodinný stav nevěsty: svobodná	37 021	41 724	33 974	34 856	41 138	36 028	33 228
rozvedená	10 637	12 443	10 866	11 303	12 983	11 589	10 678
ovdovělá	533	703	575	619	699	651	580
Svobodný ženich a nevěsta (protogamní s.)	32 689	36 690	29 694	30 519	35 869	31 439	29 010
Rozvedený ženich i nevěsta	6 261	7 411	6 611	6 748	7 913	7 085	6 405
Svobodný ženich a rozvedená nevěsta	4 066	4 723	3 976	4 260	4 794	4 208	3 985
Rozvedený ženich a svobodná nevěsta	4 265	4 943	4 194	4 258	5 183	4 503	4 128
Ostatní	910	1 103	940	993	1 061	1 033	958
% z úhrnu							
Svobodný ženich a nevěsta (protogamní s.)	67,8	66,9	65,4	65,2	65,4	65,1	65,2
Rozvedený ženich i nevěsta	13,0	13,5	14,6	14,4	14,4	14,7	14,4
Svobodný ženich a rozvedená nevěsta	8,4	8,6	8,8	9,1	8,7	8,7	9,0
Rozvedený ženich a svobodná nevěsta	8,9	9,0	9,2	9,1	9,5	9,3	9,3
Ostatní	1,9	2,0	2,1	2,1	1,9	2,1	2,2

Dlouhodobě ve čtyřech z pěti svatebních obřadů vstupují do manželství osoby stejného rodinného stavu, v roce 2024 to bylo u 80 %. Nejvíce sňatků, absolutně 29 010, resp. 65,2 % z celkového počtu, bylo tzv. protogamních, kdy oba snoubenci byli dosud svobodní (tab. 2.3). Druhé nejčastější byly sňatky dvou rozvedených snoubenců, kterých bylo 6 405 (14,4 % z úhrnu). Sňatky dvou ovdovělých osob zahrnovaly každoročně jen jednu desetinu procenta (absolutně 42 v roce 2024), další v pořadí podle četnosti tak již byly svazky z pohledu rodinného stavu snoubenců heterogenní. Mezi nimi převažovaly sňatky jedné rozvedené a jedné svobodné osoby: sňatků rozvedeného ženicha a svobodné nevěsty v roce 2024 bylo 4 128 (9,3 %

¹¹ Od roku 2024 se nově přebírají data o sňatcích dvou českých občanů z CENZISu (Cenzový informační systém). Pro rok 2024 bylo možné získat pouze rozdělení na první a vyšší pořadí sňatku. Pokud bylo pořadí sňatku v roce 2024 podrobně rozlišeno, jednalo se o sňatky s alespoň jedním cizincem (tato data byla získávána z Hlášení o uzavření manželství).

z úhrnu) a sňatků svobodného ženicha a rozvedené nevěsty 3 985 (9,0 % z úhrnu). Ostatní nejmenované kombinace čítaly zbylých 916 sňatků (2,1 % z úhrnu).

Téměř polovina snoubenců (46,4 % z těch, u kterých byla zjištěna¹² úroveň nejvyššího dokončeného vzdělání) vstupovala do manželství s partnerem shodného stupně vzdělání, nejčastěji se jednalo o osoby s vysokoškolským vzděláním (19,5 %, abs. 7,6 tisíce sňatků) a dále se středním vzděláním s maturitou (14,9 %, tj. 5,8 tisíce sňatků). Mezi heterogenní páry z pohledu vzdělání patřila nejčastěji kombinace nevěsty s vysokoškolským vzděláním a ženicha se středoškolským s maturitou (12,9 %, abs. 5,0 tisíce sňatků, tab. 2.4).

Tab. 2.4 Sňatky podle vzdělání snoubenců (%) v roce 2024

Vzdělání ženicha	Vzdělání nevěsty					
	celkem	základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vyšší odborné	vysokoškolské
Celkem	100,0	6,4	17,8	33,7	4,2	37,8
základní	5,2	1,7	1,5	1,3	0,1	0,5
střední bez maturity	29,4	3,1	10,1	11,0	1,0	4,1
střední s maturitou	36,1	1,3	5,2	14,9	1,9	12,9
vyšší odborné	1,6	0,0	0,1	0,5	0,2	0,8
vysokoškolské	27,7	0,2	0,9	6,1	1,0	19,5

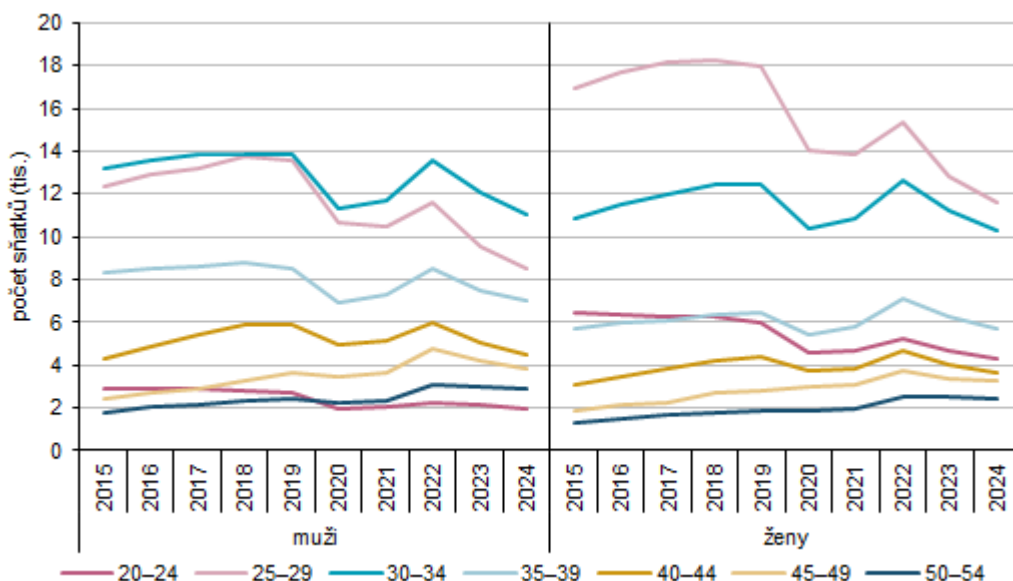
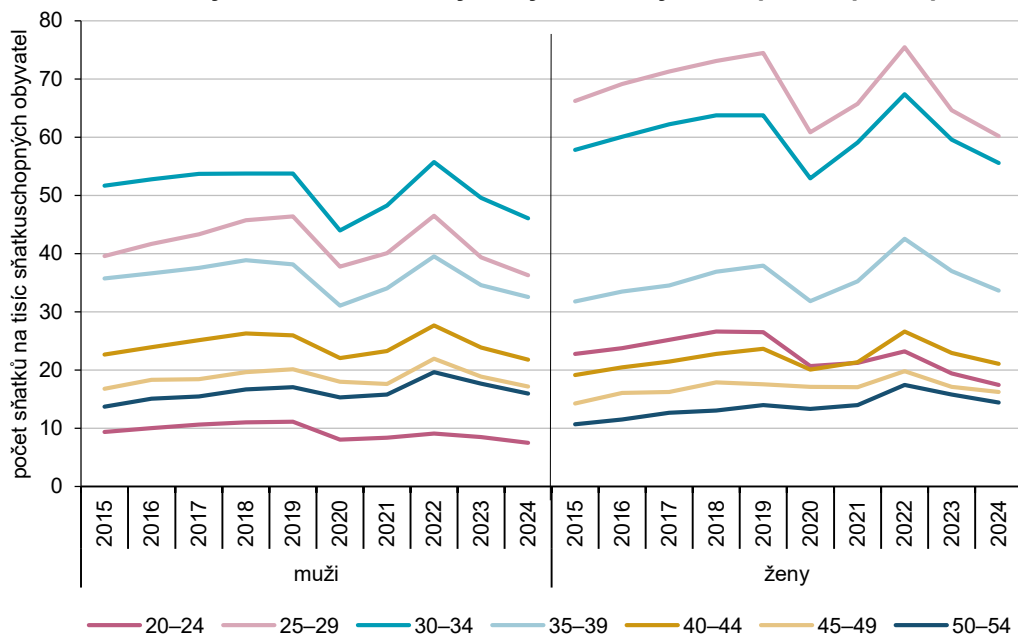
Sňatky podle věku snoubenců

Stejně jako v předcházejících letech 2015–2023 byli v roce 2024 mezi ženichy nejvíce zastoupeni 30–34letí (11 056, tj. 25 % z celku) a mezi nevěstami 25–29leté (11 623, tj. 26 %). Jako druzí v pořadí následovali naopak 25–29letí ženiši (8 523; tj. 19 %) a 30–34leté nevěsty (10 275; tj. 23 %). Ve věku 25 až 34 let tak byla téměř polovina osob vstupujících do manželství. Váha této věkové skupiny mezi všemi snoubenci se nicméně během posledního desetiletí postupně snížila z 55 % v roce 2015 na 47 % v roce 2024. Třetí nejčetnější byly mezi snoubenci (jak mezi muži, tak ženami) osoby ve věku 35–39 let, nicméně u ženichů tomu tak bylo po celé poslední desetiletí, kdežto u nevěst až od roku 2018 (obr. 2.2). Věková skupina na dalším místě se již podle pohlaví diferencovala – u ženichů šlo o 40–44leté, zatímco u nevěst, které vstupují do manželství v průměru dříve, to byly 20–24leté (před rokem 2018 představovaly dokonce třetí početně nejsilnější skupinu). Mezi lety 2015 a 2024 narostly počty sňatků osob starších věkových skupin (u mužů nad 40 let, u žen mírnější nárůst již nad 30 let), zatímco mladší věkové skupiny měly obecně klesající trend.

Na vývoj četnosti sňatků v jednotlivých věkových kategoriích má nemalý vliv věková struktura obyvatel. Úbytek či nárůst počtu sňatků tak nemusí být vždy spojen se změnou samotné úrovně sňatečnosti a naopak. Z porovnání grafů 2.2 a 2.3 je tak například zřejmé, že výrazný úbytek sňatků ve věku 25–29 let mezi lety 2015 a 2024 odráží převážně pokles počtu obyvatel v tomto věku v populaci Česka.

Pořadí pětiletých věkových skupin podle absolutního počtu sňatků je na předních příčkách v souladu s úrovní sňatečnosti v daných věkových skupinách. Nejvíce sňatků na tisíc obyvatel vykazují 30–34letí muži a 25–29leté ženy, na druhém místě pak 25–29letí muži a 30–34leté ženy. Třetí nejvyšší je intenzita vstupu do manželství mezi 35–39letými, přičemž u mužů je poměrně blízká sňatečnosti 25–29letých, zatímco u žen je oproti druhé v pořadí výrazně nižší (obr. 2.3). Porovnání měř sňatečnosti z let 2015 a 2024 ukazuje, že v mladších věkových skupinách se v desetiletém horizontu sňatečnost snížila, ve věkových skupinách mužů od 45 let a u žen od 35 let pak zvolna vzrostla.

¹² Údaje o vzdělání pochází z Hlášení o uzavření manželství (dobrovolným údajem od roku 2007) a jsou doplněna z administrativních zdrojů dat (SLDB 2021 a data MŠMT). V roce 2024 nebyl údaj o vzdělání zjištěn u 3 730 ženichů a 3 163 nevěst.

Obr. 2.2 Sňatky ve vybraných věkových skupinách podle pohlaví v letech 2015–2024**Obr. 2.3 Čisté míry sňatečnosti¹⁾ ve vybraných věkových skupinách podle pohlaví v letech 2015–2024**

¹⁾ Čistá míra sňatečnosti vyjadřuje počet sňatků osob daného věku na 1 000 sňatukoschopných osob (tj. rodinného stavu svobodný/á, rozvedený/á, ovdovělý/á) ve středním stavu daného roku. Ten je vypočítán jako průměr počátečního a koncového stavu populace.

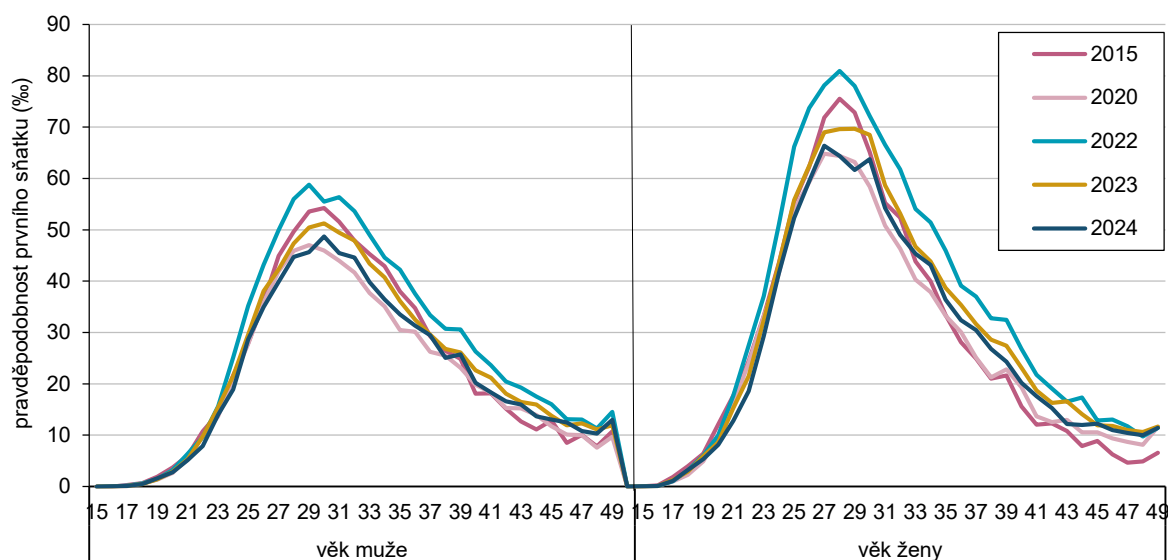
Sňatečnost svobodných

Intenzitu vstupu svobodných do prvního manželství popisuje nejlépe ukazatel úhrnné sňatečnosti svobodných neboli prvosňatečnosti. Ta vyjadřuje, jaký podíl osob by při zachování řádu sňatečnosti, úmrtnosti a zahraničního stěhování svobodných z daného roku uzavřel před dovršením 50. roku věku první sňatek. Historicky nejnížší byla úhrnná sňatečnost svobodných v roce 2013, kdy činila 51,4 % u mužů a 59,0 % u žen. Poté následovalo šestileté období jejího růstu na 59,0 % resp. 67,5 % v roce 2019. Specifické podmínky pro konání svatebního obřadu nastolené z důvodu špatné epidemické situace v roce 2020 a 2021 se podepsaly na úrovni prvosňatečnosti jejím poklesem (v roce 2020 u mužů na 51,9 % a u žen na 60,8 %, v roce 2021 mírně navýšila na 54,4 % resp. 63,7 %). K výraznému oživení prvosňatečnosti došlo v roce 2022, kdy u mužů narostla na 60,4 %, u žen na 70,2 % a šlo tak o nejvyšší hodnoty od roku 2008. V roce

2023 se úroveň sňatečnosti svobodných naopak opět výrazně snížila – na 55,6 % u mužů a na 65,2 % u žen. K dalšímu poklesu došlo i v roce 2024, kdy činila prvosňatečnost 53,0 % u mužů (meziročně o 2,6 p. b. méně) a 62,4 % u žen (pokles o 2,8 p. b.) a vrátila se tak na úroveň podobnou roku 2014 resp. 2015.

Věk, kdy sňatečnost svobodných kulminovala, se v období let 2015–2024 střídal u mužů mezi věky 29 a 30 let, u žen kolísal v rozmezí 27–29 let (obr. 2.4). V roce 2024 s největší intenzitou vstupovali do prvního manželství muži ve věku 30 let (49 z 1 000 svobodných mužů) a ženy ve věku 27 let (66 z 1 000 svobodných žen). Nejvyšší zaznamenaná intenzita sňatečnosti se oproti roku 2023 snížila u mužů o 2,6 a u žen o 3,3 promilových bodů. Meziroční pokles byl přitom v roce 2024 až na ojedinělé výjimky (mírný nárůst u mužů ve věku 17–19 let, 46 a 49 let a u žen ve věku 16, 18 a 45 let) pozorován ve všech věcích, a to poměrně podobný (rámcově o desetinu). Ve srovnání s rokem 2015 byla intenzita sňatečnosti svobodných z roku 2024 u mužů do věku 38 let nižší (kromě mírného nárůstu ve věku 25 a 37 let), přičemž nejvýrazněji poklesla ve věku 27 až 36 let (o 3–8 promilových bodů, u žen bez výjimky do 32 let (nejvýraznější pokles mezi 28. a 29. rokem o 11 promilových bodů). Ve starších věcích (u mužů po 39. roce, u žen po 33. roce) se naopak sňatečnost svobodných mezi roky 2015 a 2024 zvýšila. To se odrazilo mj. ve vývoji tabulkového podílu svobodných v jednotlivých věcích (tab. 2.5).

Obr. 2.4 Sňatečnost svobodných¹⁾ podle pohlaví a jednotek věku v letech 2015–2024 (vybrané roky)

¹⁾ Údaje vychází z jednovýchodných tabulek sňatečnosti svobodných.

Z pravděpodobností uzavření prvního sňatku (a z nich vycházejících tabulkových počtů sňatků ve věku 15–49 let) lze vypočítat také průměrný věk mužů a žen vstupujících do svého prvního manželství. Poté, co od počátku 90. let 20. století po dvě desetiletí rostl, v letech 2015–2019 průměrný věk při vstupu do prvního manželství fakticky stagnoval – u mužů mírně nad úroveň 32 let, u žen pod hranicí 30 let (tab. 2.5). V roce 2020 pak došlo k jeho výraznému meziročnímu navýšení o 0,5 resp. 0,6 let na 32,6 roku (muži) resp. 30,4 roku (ženy). Jednalo se do té doby o vůbec nejvyšší průměrný věk při uzavření prvního manželství, u žen poprvé nad hranicí 30 let. V následujících dvou letech 2021 a 2022 zůstal průměrný věk v případě svobodných ženichů neměnný a u svobodných nevěst se nejprve o 0,1 roku snížil na 30,3 let a ve druhém roce stagnoval. V roce 2023 byl zaznamenán další výrazný růst průměrného věku při vstupu do prvního manželství, a to u mužů o 0,2 na 32,7 let a u žen dokonce o 0,4 na 30,6 let. Navyšování průměrného věku svobodných snoubenců pokračovalo i v roce 2024, kdy u mužů došlo k meziročnímu nárůstu o 0,2 roku na 32,9 let a u žen o 0,1 roku na 30,8 let. V obou případech jde o doposud nejvyšší zaznamenané hodnoty.

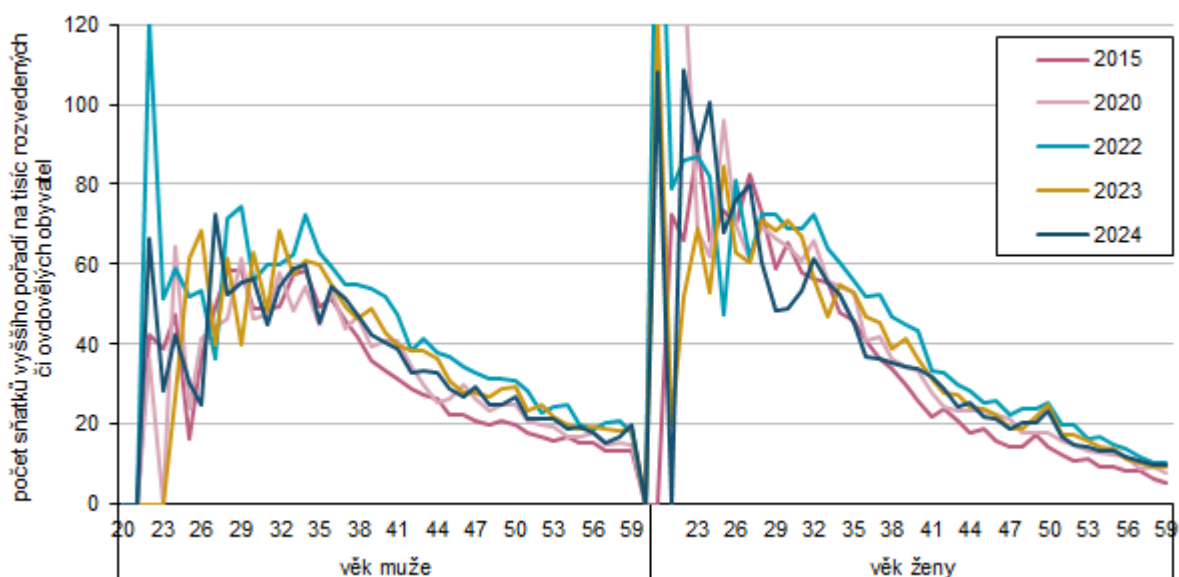
Tab. 2.5 Sňatečnost svobodných¹⁾ v letech 2015 a 2019–2024

Ukazatel	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prvosňatečnost (%): muži	55,1	59,0	51,9	54,4	60,4	55,6	53,0
ženy	62,4	67,5	60,8	63,7	70,2	65,2	62,4
Průměrný věk při 1. sňatku: muži	32,4	32,1	32,6	32,6	32,5	32,7	32,9
ženy	29,8	29,8	30,4	30,3	30,3	30,6	30,8
Podíl svobodných mužů (%) ve věku: 25	94,2	93,0	94,6	94,5	93,9	94,4	95,0
30	75,8	72,5	77,3	76,2	73,2	76,4	78,0
35	59,2	56,0	62,7	60,6	56,1	60,2	62,6
40	50,6	47,4	54,7	52,2	47,0	51,6	54,0
45	47,0	43,1	50,3	47,8	42,1	46,9	49,6
Podíl svobodných žen (%) ve věku: 25	86,5	84,2	87,4	86,9	85,5	87,5	88,6
30	60,9	57,5	63,7	61,8	57,8	62,4	64,7
35	46,8	42,9	50,2	47,3	42,1	47,2	49,8
40	41,1	36,6	43,8	40,8	34,8	40,1	42,7
45	38,7	33,7	40,9	37,7	31,4	36,6	39,5

¹⁾ Údaje vychází z jednovýchoďných tabulek sňatečnosti svobodných.

Sňatečnost vyššího pořadí

Míra sňatečnosti vyššího pořadí, která udává počet uzavřených manželství 2. či vyššího pořadí (včetně neznámých vyšších) na tisíc rozvedených a ovdovělých osob středního stavu, v mladších věcích velmi silně kolísá. I tak je z jejího profilu (obr. 2.5) zřejmé, že rozvedení či ovdovělí muži vstupují s nejvyšší intenzitou do dalšího manželství kolem 30. roku věku, zatímco rozvedené či ovdovělé ženy relativně nejvíce již před 30. rokem věku, přičemž vrchol je širší (zahrnuje více jednotek věku) než u mužů. Zhruba do 35 let věku přitom vykazují vyšší intenzitu opakované sňatečnosti ženy, zatímco u starších naopak vstupují do dalšího manželství relativně více muži. Z pohledu pětiletých věkových kategorií v rozpětí 25–59 let míra sňatečnosti vyššího pořadí v roce 2024 meziročně poklesla kromě mírného nárůstu ve věku 25–29 let u mužů a 55–59 let u žen. Naopak ve srovnání s rokem 2015 byla sňatečnost vyššího pořadí u mužů v roce 2024 vyšší napříč všemi věkovými skupinami, u žen se vymykaly věkové kategorie 25–29 a 30–34letých, kde došlo k mírnému poklesu (a u mužů sňatečnost v tomto věku narostla méně výrazně než u starších).

Obr. 2.5 Míry sňatečnosti 2. a vyššího pořadí podle pohlaví a věku v letech 2015–2024 (vybrané roky)

Úroveň opakované sňatečnosti lze zhodnotit také pomocí tzv. úhrnné sňatečnosti rozvedených¹³, která vychází z měr sňatečnosti rozvedených podle doby uplynulé od rozvodu. Při setrvání těchto měr na úrovni roku 2024 by další manželství uzavřelo 43,2 % rozvedených mužů a 41,9 % rozvedených žen. Podobně jako u sňatečnosti prvního pořadí měla sňatečnost rozvedených po roce 2013 do posledního předcovidového roku 2019 rostoucí trend, roky 2020 a 2021 znamenaly její výrazné snížení a naopak v roce 2022 došlo k nárůstu na úroveň nejvyšší od roku 1993. Následující dva roky sňatečnost rozvedených meziročně poklesla, přičemž v roce 2024 to bylo o 3,4 p. b. u mužů a 2,9 p. b. u žen.

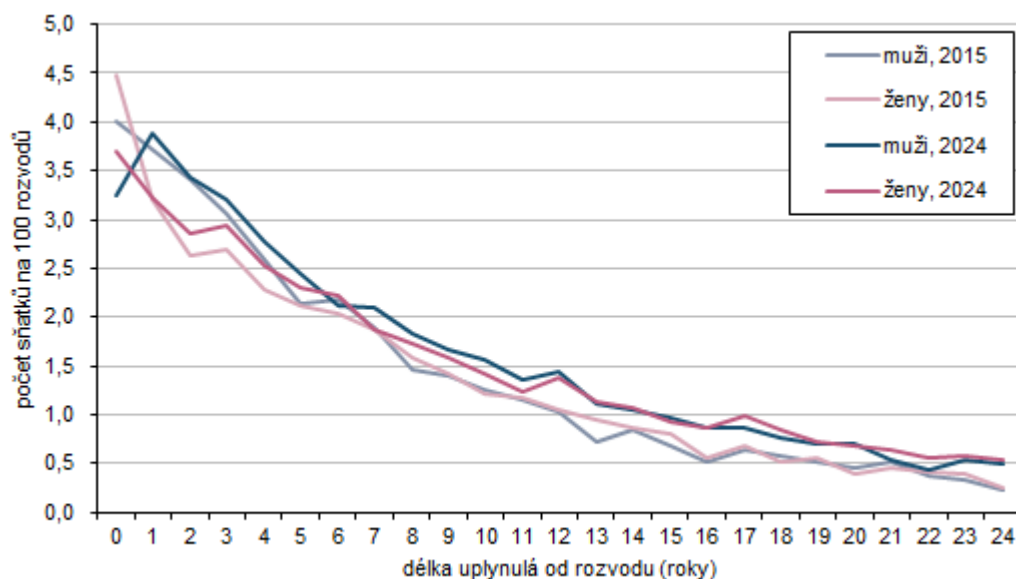
Tab. 2.6 Sňatečnost rozvedených v letech 2015 a 2019–2024

Ukazatel		2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sňatečnost rozvedených (%): muži		37,2	46,0	40,8	42,5	51,3	46,6	43,2
ženy		36,3	44,5	39,4	42,0	48,9	44,7	41,9
Průměrná doba ¹⁾ mezi rozvodem a sňatkem (roky):	muži	8,2	8,9	9,3	9,3	9,7	9,8	9,8
	ženy	8,6	9,4	9,6	9,7	10,1	10,2	10,3
Míry sňatečnosti ²⁾ mužů podle doby od rozvodu:	0–1	3,8	4,3	3,7	3,8	4,3	3,9	3,6
	2–3	3,2	3,9	3,2	3,4	3,9	3,7	3,3
	4–5	2,4	2,9	2,5	2,7	3,2	2,9	2,6
	6–9	1,7	2,0	1,7	1,8	2,3	2,0	1,9
	10–14	1,0	1,3	1,2	1,3	1,5	1,3	1,3
	15–19	0,6	0,9	0,8	0,8	1,0	0,9	0,8
	20–24	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5
Míry sňatečnosti ²⁾ žen podle doby od rozvodu:	0–1	3,8	4,1	3,6	3,7	4,0	3,7	3,5
	2–3	2,7	3,2	2,8	3,0	3,3	3,2	2,9
	4–5	2,2	2,7	2,3	2,5	2,9	2,6	2,4
	6–9	1,7	2,0	1,7	1,9	2,2	2,0	1,8
	10–14	1,0	1,3	1,2	1,2	1,5	1,3	1,2
	15–19	0,6	0,9	0,8	0,8	1,0	0,9	0,9
	20–24	0,4	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6

¹⁾ vypočtena z rozložení měr sňatečnosti rozvedených podle doby od rozvodu

²⁾ Míry sňatečnosti podle doby od rozvodu uvedené v intervalech jsou průměrné (připadající na jeden rok daného intervalu).

Obr. 2.6 Sňatečnost rozvedených podle pohlaví a doby od rozvodu v letech 2015 a 2024

¹³ Úroveň sňatečnosti ovdovělých se z důvodů nízkých počtů událostí samostatně nehodnotí.

Rozvedené osoby obecně uzavírají nejčastěji nový svazek hned v prvních letech po právním zániku předchozího manželství, přičemž mírně častěji tak činí rozvedení muži než ženy (tab. 2.6, obr. 2.6). S rostoucí dobou od rozvodu úroveň opakované sňatečnosti klesá a zároveň se stírá rozdíl mezi pohlavími (cca po 10. roku od rozvodu se již významně neliší). V roce 2024 vstoupili rozvedení muži znovu do manželství průměrně po 9,8 let od rozvodu a ženy po 10,3 let a (i když jen s velmi mírným meziročním nárůstem) šlo o dosud rekordní hodnoty ukazatele. Mezi lety 2015 a 2024 průměrná doba mezi rozvodem a dalším sňatkem vzrostla u mužů o 1,6 let a u žen o 1,7 let. K jejímu prodloužení docházelo v posledních letech zejména v důsledku růstu sňatečnosti rozvedených v delších intervalech od rozvodu.

Sňatky cizinců

Zhruba jedna desetina manželství bývá uzavírána snoubenci, z nichž alespoň jeden má cizí, jinou než českou, státní příslušnost (tab. 2.7)¹⁴. Nejnižší váhu měly tyto sňatky během posledního desetiletí v roce 2020, kdy představovaly 9,5 % úhrnu; šlo o rok, kdy podmínky vstupu do manželství ovlivňovala protiepidemická opatření. V posledních dvou letech 2023 a 2024 byl tento podíl naopak historicky nejvyšší, a to shodně 15,0 %. Absolutně se v roce 2024 jednalo o 6 692 sňatků, o 562 méně než v předchozím roce.

Nejvíce bývalo tradičně takových sňatků, kdy nevěsta-Češka si bere za manžela muže s cizím státním občanstvím, nicméně v rámci posledního desetiletí poklesl jejich podíl z 58 % v roce 2015 na 37 % v roce 2024. Zastoupení sňatků ženicha-Čecha a nevěsty-cizinky se pohybovalo v rozmezí mezi 35–42 % (36 % v roce 2024) a sňatky dvou cizích státních občanů narostly ze 7 % v roce 2015 na 26 % v roce 2024. Oproti roku 2023 se zastoupení jednotlivých skupin významně nelišilo.

Tab. 2.7 Sňatky podle státního občanství snoubenců v letech 2015 a 2019–2024

	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sňatky alespoň s 1 cizincem	5 170	6 159	4 337	5 653	6 723	7 254	6 692
- podíl na všech sňatcích (%)	10,7	11,2	9,5	12,1	12,3	15,0	15,0
Podíl cizinek u nevěst (%)	4,5	5,8	5,0	6,6	6,8	9,3	9,4
Podíl cizinců u ženichů (%)	7,0	6,6	5,6	7,0	7,5	9,7	9,6
Sňatky - žena ČR + cizinec	3 016	2 996	2 046	2 584	2 969	2 772	2 493
státní občanství muže ¹⁾ : Slovensko	773	987	768	965	1 031	950	815
Německo	345	319	213	243	254	238	172
Ukrajina	75	114	203	140	151	120	154
Sňatky - muž ČR + cizinka	1 802	2 514	1 796	2 400	2 607	2 584	2 432
státní občanství ženy ¹⁾ : Slovensko	807	1 015	687	950	1 058	953	833
Ukrajina	263	572	456	604	521	641	661
Rusko	160	190	136	183	254	169	179
Sňatky - oba cizinci	352	649	495	669	1 147	1 898	1 767
z toho: Ukrajinec-Ukrajinka	88	150	101	175	569	1 317	1 247
Slovák-Slovenka	42	102	68	94	102	131	86
Slovák-Ukrajinka	8	21	17	23	24	16	35

¹⁾ výběr a řazení občanství podle četnosti v roce 2024

Mezi samotnými ženichy v roce 2024 bylo 9,6 % cizinců (absolutně 4 260) a mezi nevěstami 9,4 % cizinek (absolutně 4 199). V případě ženichů došlo meziročně k mírnému poklesu (o 0,1 p. b.), u nevěst se jednalo o doposud nejvyšší zaznamenaný podíl. Žena s českým státním občanstvím se nejčastěji sezdala s ženichem-cizincem s občanstvím Slovenska (815), Německa (172) a Ukrajiny (154). Za období 2015–2024 byl ženich-občan Ukrajiny na třetím místě ještě v roce 2020 a 2021, jinak byl od roku 2017 v tomto žebříčku pravidelně

¹⁴ Aby byl sňatek zahrnut do demografické statistiky obyvatel ČR, musí mít alespoň jeden ze snoubenců v době sňatku v Česku registrovaný trvalý či přechodný pobyt, nebo udělenou dočasnou ochranu s obvyklým pobytem. Není přitom možno sledovat, zda snoubenec-občan(ka) ČR nikdy neměl(a) jiné státní občanství, či zda jde o občana(ku), který(á) získal(a) občanství ČR až v průběhu svého života.

na čtvrtém místě a na třetím místě figuroval v ostatních letech občan z Velké Británie. Pokud před oltářem stáli ženich s českým a nevěsta s cizím státním občanstvím, šlo nejčastěji o ženu s občanstvím Slovenska (833 sňatků), dále Ukrajiny (661) a Ruska (179), přičemž toto pořadí platilo v celé poslední dekádě. Uvedené první tři nejčetnější skupiny snoubenců/snoubenek cizího státního občanství tvořily v roce 2024 u svazku Češky s cizincem 46 % ze všech daných sňatků a v případě Čecha s cizinkou 69 %. Skladba ženichů-cizinců podle státní příslušnosti tak byla, stejně jako v předchozích letech, mnohem pestřejší než nevěst-cizinek.

Zastoupení sňatků dvou cizinců na svazcích s cizinci je sice tradičně nejmenší, v čase se však zvyšuje. V letech 2016–2021 jejich váha rostla pozvolna (z 6,8 % v roce 2015 na 11,8 % v roce 2021), v letech 2022 a 2023 pak velmi výrazně - přes 17,1 % na 26,2 %. V roce 2024 rostla jen mírně na 26,4 % ze všech sňatků s cizincem. Absolutní počet sňatků, kdy ani jeden ze snoubenců neměl české státní občanství, v roce 2024 meziročně poklesl na 1 767 (o 7 %), stále se ale udržel na vysoké hladině předchozích dvou let. V pozadí vysokého počtu sňatků dvou cizinců stál z výrazné části příliv osob z válkou zmítané Ukrajiny, když v posledních třech letech zásadně přibýlo právě sňatků dvou občanů Ukrajiny (i když ti byli nejčetnější skupinou dvou snoubenců-cizinců každoročně již od roku 2001). V roce 2024 se jednalo o 1 247 sňatků dvou Ukrajinců, dále šlo nejčetněji o svazek dvou občanů ze Slovenska (86) a na třetím místě se do statistiky zařadily smíšené sňatky Slováků a Ukrajinky (35), nahradily tak doposud tradičně umisťované svazky dvou občanů Ruska.

